

De Minister van Veiligheid en Justitie

Den Haag,

Ref.:

Betreft: **Internetconsultatie wetsvoorstel Reparatiwewet Wet griffierechten burgerlijke zaken (Wgbz)**

Excellentie,

De Wgbz bracht verandering in de aanzegging die de gerechtsdeurwaarder de wederpartij van zijn opdrachtgever bij bepaalde exploiten doet. De KBvG heeft de praktijk de hand gereikt door vóór de inwerkingtreding van de wet modellen voor de verschillende aanzeggingen te ontwerpen:

http://www.kbvg.nl/fileadmin/Vakinformatie/Dossiers/Beslagvrije_voet/Griffierechten/V4_modelaanzeggingen.pdf

Ook opende onze beroepsorganisatie een voor ieder toegankelijke vraag- en antwoordrubriek:

http://www.kbvg.nl/fileadmin/Vakinformatie/Dossiers/Beslagvrije_voet/Griffierechten/Wgbz_vragen_en_antw_01032011.pdf

De ervaring die wij hierbij opdeden bracht aan het licht dat het inmiddels tot wet verheven wetsvoorstel Wgbz wat haken en ogen kende. In informeel contact met uw ministerie vroegen wij daar aandacht voor. Ook anderen wezen op tekortkomingen in de nieuwe regeling.

Met bijzondere belangstelling lazen wij nu het ontwerp van het wetsvoorstel dat beoogt enkele gebreken in de nieuwe wet te verhelpen. Het overgrote deel van de voorgestelde veranderingen zien wij met u als een verbetering. Ten aanzien van enkele onderdelen geven wij u een wijziging van het voorstel in overweging. Soms betreft dit een suggestie voor een aanvulling. Hieronder maken wij puntsgewijze onze kanttekeningen. Tot slot stellen wij een vraag die een recente uitspraak van de Hoge Raad bij ons heeft opgeroepen. Zou deze bij de formulering van het definitieve wetsvoorstel worden beantwoord, dan zou dit onzekerheid omtrent de inhoud van de aanzegging in appel en cassatie kunnen wegnemen.

*Vervanging van het begrip verweerder door het begrip belanghebbende; **artikelen 3, 8 en 9 Wgbz nieuw.***

Op het eerste gezicht sluit dit inderdaad beter aan bij de terminologie die Rv bij de regeling van de verzoekschriftprocedure bezigt. Nader beschouwd blijkt de systematiek van Rv te zijn dat de belanghebbende verweerder wordt zodra hij een verweerschrift heeft ingediend; zie zijn transformatie bij de opstap van artikel 282 Rv naar artikel 282a Rv. Het is de belanghebbende die een verweerschrift indient, de verweerder dus, die met de uit artikel 3 lid 3 Wgbz voortvloeiende betalingsverplichting krijgt te maken. Wij geven u in overweging de wet op dit punt ongewijzigd te laten.

*Ook geen heffing van griffierecht bij rechtsmiddel tegen afwijzing eigen aangifte tot faillietverklaring of verzoek tot toepassing schuldsaneringsregeling; **artikel 4 lid 2 onder h en i Wgbz nieuw.***

De aanvulling ligt voor de hand.

*Verduidelijking: indiening van een vordering als bedoeld in artikel 482, tweede lid, Rv, in plaats van indiening van verzoekschriften tot rangschikking; **artikel 4 lid 2 onder j Wgbz nieuw.***

Dit biedt een duidelijkheid die artikel 10 lid 2 Wtbz niet bood.

*Bij voeging bepaalt de oorspronkelijke vordering de hoogte van het griffierecht; geen griffierecht geheven van partij die zich in kantonzaak of pachtzaak bij de rechtbank voegt aan zijde van gedaagde; **artikel 5 lid 1 Wgbz nieuw.***

Ook dit verduidelijkt de regeling.

*Bij oproeping derde, als partij in het geding, bepaalt de oorspronkelijke vordering de hoogte van het griffierecht; **artikel 6 lid 1 Wgbz nieuw.***

Idem.

*Aanpassing terminologie aan verdwijnen sector kanton en verschijnen kamer voor kantonzaken; **artikel 8 lid 1 en 4 Wgbz nieuw.***

De aanpassing ligt voor de hand.

*De regel dat van partijen die bij één stem procederen slechts eenmaal griffierecht wordt geheven, geldt ook in verzoekschriftprocedures. Zijn onder die partijen onvermogenen en niet-onvermogenen dan geldt het tarief voor niet-onvermogenen; **artikel 15 lid 1 en 2 Wgbz nieuw.***

De verruiming lijkt ons juist, de uitleg die het tweede lid zal geven ook.

Wel blijft zo nog in het midden, wat de gerechtsdeurwaarder aanzegt aan gedaagden in kort geding, voor het geval zij bij één advocaat verschijnen en gelijkloidend verweer voeren. In het KBvG-model stellen wij voor, hier dezelfde aanzegging te doen als bij de gewone dagvaarding. Aan de vaststelling van het model ging een discussie vooraf, over de vraag of *verweer* dezelfde betekenis heeft als *conclusie*. Doorslaggevend was ten slotte de praktijk bij de uitvoering van het inmiddels vervallen artikel 3 lid 1 Wtbz. Verschijnen bij of met één advocaat en diens pleitnota pleegden gelijk te worden gesteld met *bij eenzelfde advocaat verschijnen* respectievelijk *conclusie*. Wij geven u in overweging, in het eerste lid na *conclusies nemen*, in te voegen: *of in kort geding gelijkloidend verweer voeren ...* Zou u het wetsvoorstel voor de Reparatielwet in deze zin willen aanpassen, dan dient te worden gelet op het gevolg voor de mededeling die ingevolge artikel 111 lid 2 onderdeel I Rv wordt gedaan.

Het eerste lid is ook de grondslag voor het heffen van één griffierecht van gezamenlijk optredende eisers. Als zelfstandige procesactie bestaat de conclusie van eis niet meer, laat staan als afzonderlijk procesdocument. Het is daarom minder juist dat het eerste lid het oude artikel 3 lid 1 Wtbz op dit punt nog woordelijk herhaalt. Om discussie uit te sluiten zou aan het eerste lid van artikel 15 Wgbz een zin van de volgende strekking kunnen worden toegevoegd: *In zaken die bij dagvaarding worden ingeleid geldt de eis als conclusie.*

Aanpassing wettekst aan gewijzigde Wet op de rechtsbijstand (Wrb); artikel 16 lid 1 onderdeel b en lid 3 Wgbz nieuw.

Ad artikel 16 lid 1 onderdeel b Wgbz nieuw

Eén van de veranderingen in de Wrb bestond hierin dat bepaalde taken die tot dan toe aan de raad voor rechtsbijstand waren opgedragen, voortaan aan het bestuur van die raad werden opgedragen. Dit komt onder meer tot uiting in de huidige tekst van artikel 7 lid 3 aanhef en onder e Wrb, die, in één volzin weergegeven, luidt: *Met het oog op de uitvoering van de taken, bedoeld in het eerste lid, heeft het bestuur voorts tot taak: de vaststelling van de draagkracht overeenkomstig de bepalingen van deze wet en het zonodig verstrekken van een verklaring hieromtrent, voor zover dat bij wettelijk voorschrift is bepaald.*

De oude Wrb - enkele wijzigingen terug - kende deze verklaring nog niet.

Het wettelijk voorschrift dat de nieuwe taak activeert in verband met de heffing van griffierecht is artikel 16 lid 1 onderdeel b Wgbz. Het komt ons voor dat dit onderdeel daarom beter kan spreken van het bestuur van de raad voor rechtsbijstand.

De nieuwe volzin eindigt met de zinsnede: *bedoeld in de algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 35, tweede lid, van die wet*. Wij zouden dit onbesproken laten, ware het niet dat deze zinsnede straks wordt herhaald in het nieuwe onderdeel k onder 2 van artikel 111 lid 2 Rv. Op die plaats zal de wet dwingend voorschrijven wat de gedaagde wordt aangezegd. Veruit de meeste gedaagden zijn niet vertrouwd met het idioom van de dagvaarding. Voor deze gedaagden verkleint een aaneenrijging van verwijzingen naar elementen van wettelijke bepalingen de begrijpelijkheid van de aanzegging. Dit strijdt met de bedoeling ervan. Die is toch dat de gedaagde wordt ingelicht en gewaarschuwd, zodat hij niet door onbedrevenheid in het voeren van een geding bij verstek wordt veroordeeld? Wij bepleiten daarom dat na de verwijzing waarmee dit onderdeel reeds opent de laatste zinsnede ervan zal luiden: *bedoeld in het Besluit eigen bijdrage rechtsbijstand*.

Ad artikel 16 lid 3 Wgbz nieuw

Het weigeren van de toevoeging werd en wordt geregeld in artikel 28 Wrb, het intrekken ervan in artikel 33 Wrb. Dit laatste artikel kent ook de beëindiging van de toevoeging. Zowel na intrekking als na beëindiging van de toevoeging kan de toegevoegde rechtsbijstandverlener zich aan de zaak onttrekken. Ligt het niet meer voor de hand *artikel 28 respectievelijk 33* te laten staan en de daaraan voorafgaande zinsnede aan te passen? Deze zou parallel aan de Wrb kunnen luiden: *... en wordt de toevoeging nadien geweigerd dan wel ingetrokken of beëindigd op basis van ...*

*Regel aangaande bewaargeving registers burgerlijke stand geschrapt; **artikel 25 Wgbz nieuw**.*

De toelichting geeft een duidelijke verklaring.

*Bij verbetering: reis- en verblijfkosten; **artikel 26 Wgbz nieuw**.*

De aanpassing spreekt voor zich.

*Wijziging van de tabel; **bijlage bij de wet nieuw**.*

In de toelichting omschrijft u het schrappen van de woorden *in hoofdsom* als een redactionele verbetering. De gerechtsdeurwaarder dient, vaak onder tijdsdruk, de bedragen die de gedaagde aan griffierecht zal zijn verschuldigd in de dagvaarding te vermelden. Zijn er twee of meer gedaagden, dan kan het om een reeks van

verschillende bedragen gaan. Voor de juistheid van de aanzegging is het van groot belang dat de wet - in dit geval de bijlage bij de wet - een duidelijke referentie biedt. Het begrip *hoofdsom* was in de rechtspraak, mede dankzij de Handleiding tarieven in burgerlijke zaken, geïkt als het bedrag van de geldvordering inclusief incassokosten en ten tijde van de dagvaarding reeds vervallen rente. Wij verzoeken u, in de definitieve memorie van toelichting vast te leggen dat het beloop van de vordering na de weglating van de woorden *in hoofdsom* op dezelfde wijze wordt bepaald als daarvoor.

De andere wijzigingen vloeien logisch voort uit de opheffing van de sector kanton en de verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter.

*Vervanging van naar artikel 111 Rv verwijzende volzin; **artikel 71 lid 4 Rv nieuw.***

De te veranderen zin wordt niet goed aangewezen. Het gaat om de voorlaatste volzin. De voorgestelde wijziging lijkt ons juist.

*Vervanging in onderdeel i van 'de zaken bij de sector kanton' door kantonzaken en zaken in kort geding; afstemming op dit laatste van artikel 254 Rv; **artikel 111 lid 2 Rv en artikel 254 lid 4 nieuw.***

Voor zover het om kantonzaken gaat anticipeert de Reparatiewet ook hier terecht op de Evaluatiewet. De vraag of ook bij dagvaarding in kort geding moet worden gewezen op de processuele gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht werd aanvankelijk verschillend beantwoord. Nadat het LOVC zich aan uw standpunt had geconformeerd, ontstond er een zekere rust. In de door ons gemaakte modellen voor de aanzegging bij dagvaarding in kort geding wordt weloverwogen geen gewag gemaakt van processuele gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht. Sedert kort laait het debat weer op. Sommigen betogen, dat niet tijdige betaling van het griffierecht ook in kort geding processuele consequenties behoort te hebben. In het verlengde daarvan ligt hun mening dat deze consequenties bij de dagvaarding moeten worden aangezegd. Dit kan leiden tot weinig constructieve discussies tussen advocaten en gerechtsdeurwaarders.

Wij juichen het daarom toe dat de wet nu boven elke twijfel zal verheffen dat de verstekaanzegging niet nodig is in kortgedingzaken, omdat niet tijdige betaling van het griffierecht in die zaken geen processuele gevolgen heeft.

Om nieuwe twijfel te voorkomen, geven wij u in overweging bij de wijziging van artikel 254 Rv het gehele tweede lid van artikel 128 Rv uit te sluiten, niet slechts de tweede volzin daarvan. Het huidige voorstel lijkt te impliceren dat de gedaagde in kort geding geen verweer mag voeren zolang hij niet betaalt, hetgeen niet waar is.

Overeenkomstige afstemming van onderdeel k van artikel 111 lid 2 op de Evaluatiewet RO?

Ook in onderdeel k staat *sector kanton*, in een zinsverband waarin van zaak, enkelvoud, wordt gesproken. Hier zou de oplossing kunnen worden gevonden in een zinswending als: *indien het exploit van dagvaarding een andere zaak dan een kantonzak betreft, ...*

*Afstemming van onderdeel k op het nieuwe artikel 16 Wgbz; **artikel 111 lid 2 Rv nieuw.***

Onze kanttekening bij artikel 16 lid 1 onderdeel b Wgbz nieuw moge als hier herhaald worden beschouwd. Met het oog op de begrijpelijkheid van de aanzegging zouden wij gaarne zien, dat de algemene maatregel van bestuur niet door verwijzing bleef aangeduid maar ook hier bij zijn volledige titel werd genoemd.

*Verfijning van een omschrijving in **artikel 111 lid 2 onder k Rv**?*

De wet spreekt van een *lager* griffierecht. Niet in alle gevallen is dit juist. In hoger beroep en cassatie zijn de tarieven in de eerste schijf voor onvermogenen gelijk aan die voor natuurlijke personen. Bij een onvermogenende gedaagde in appel en cassatie kan dit onder bepaalde omstandigheden de vraag oproepen wat het hem baat dat hij onvermogen is. Volgt de gerechtsdeurwaarder het KBvG-model, dan noemt hij het in de concrete zaak door de onvermogenende verschuldigde bedrag. Zo tracht hij duidelijkheid te bieden. Praktischer zou het zijn, wanneer de wet een steeds geldige algemene omschrijving zou geven. Vermelding van het per zaak vastgestelde bedrag kan dan achterwege blijven. Wij geven u in overweging in Artikel II van het voorstel van wet de woorden *lager griffierecht* in artikel 111 lid 2 onderdeel k Rv te vervangen door: *bij de wet vastgesteld griffierecht voor onvermogenen*.

*Afstemming van **artikel 111 lid 2 onderdeel I Rv** op het nieuwe artikel 15 Wgbz?*

Het valt ons op dat u geen afstemming van onderdeel I op het uitgebreide artikel 15 Wgbz voorstelt. Wij kunnen ons daarin vinden. Het huidige artikel 15 lid 2 Wgbz onderscheidt reeds personen van wie de betalingsverplichting door verschillende kolommen wordt bepaald. Dit blijft zo. De aanzegging overeenkomstig artikel 111 lid 2 onderdeel I Rv nodigt de gedaagden uit de door de wet geboden mogelijkheden te onderzoeken. Dat lijkt voldoende.

*Aanpassing van **artikel 111 lid 2 onderdeel I Rv** aan de realiteit?*

Het onderdeel is en blijft geënt op artikel 15 Wgbz. In dat artikel hebben de woorden *of gemachtigde* een functie, in onderdeel I vormen zij slechts een ornament. Vanzelfsprekend gebruikt de gerechtsdeurwaarder in zijn mededeling ter voldoening

aan het voorschrift van dit onderdeel de woorden *of gemachtigde niet*. De aanzeggingen die verband houden met de gevolgen van niet tijdige voldoening van het griffierecht worden immers slechts gedaan in zaken waarin de gedaagden uitsluitend bij advocaat kunnen verschijnen. Ook in de zaken, bedoeld in artikel 255 lid 1 Rv, is dit niet anders; in kort geding bij de sector civiel kan de gedaagde behalve in persoon wel bij advocaat, niet bij gemachtigde procederen. Wij geven u in overweging onder Artikel II van het wetsvoorstel Reparatiewet voor te stellen dat de woorden *of gemachtigde* in artikel 111 lid 2 onderdeel I Rv worden geschrapt. Elk misverstand zou voorts worden uitgesloten wanneer dit onderdeel opende met: *indien het exploit van dagvaarding een andere zaak dan een kantonzaak betreft en bij die zaak meerdere gedaagden zijn betrokken, ...*

*Gedeeltelijke herleving van **artikel 112 Rv**?*

Er gaan stemmen op die willen dat de gedaagde in kantonzaken wordt aangezegd dat hij geen griffierecht verschuldigd is, in elk geval bij dagvaarding in kort geding, zoals 112 Rv eerder voorschreef. Wij menen dat dit geen goed idee is. Het vervallen van artikel 112 Rv was een welkome vereenvoudiging. Wat de gedaagde aangaat trekken Rv en Wgbz in onderling verband een duidelijke scheidslijn: in bodemzaken en in korte gedingen geen griffierecht als de zaak door de kantonrechter wordt behandeld. Bij de modale gedaagde leeft in het geheel niet de gedachte dat hij griffierecht verschuldigd zal zijn. In de klassieke rechtbankzaken, inclusief het traditionele kort geding, moet hij daarin worden gecorrigeerd, in kantonzaken niet. De dagvaarding moet duidelijk zijn, maar ook zo sober mogelijk. Aanzeggingen die slechts verplichtingen loochenen waren te vermijden.

*Nadere definitie van het begrip *verschenen gedaagde*; **artikel 140 lid 2 Rv nieuw**.*

Hoezeer ook bedoeld om te verduidelijken, de invoeging van het tweede lid geeft een doublure die de duidelijkheid van de bepalingen van de zevende afdeling als geheel niet dient. Naar wij menen kan de bestaande tekst niet worden misverstaan, zeker niet tegen de achtergrond van de toelichting bij de wet. Bij de redactie van de modelaanzeggingen hebben wij het accent hierop gelegd, dat er twee gronden voor verstekverlening zijn: 1) niet verschijnen, weergegeven met het synoniem voor zaken waarin procesvertegenwoordiging verplicht is: verzuimen advocaat te stellen; 2) het griffierecht, indien verschuldigd, niet tijdig voldoen. Wanneer nu het adjectief *verschenen* een dubbele lading krijgt, namelijk èn in het geding verschenen zijnde èn het griffierecht voldaan hebbende, vervaagt het onderscheid tussen de beide gronden voor verstekverlening. Als het begrip *verschenen gedaagde* zo inclusief is, waarom zouden de artikelen 139, 141 en 142 Rv dan nog specificeren naar verschijnen en voldoen (of vervoegingen daarvan)? Het enige artikel in de zevende afdeling dat op dit punt niet specificeert is artikel 140 Rv zelf. Als gezegd, aan de begrijpelijkheid

ervan doet dit naar ons inzicht niet af. Wordt toch verduidelijking gewenst, dan zou de werking van de nadere begripsbepaling tot dit artikel kunnen worden beperkt. Wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, dan moet ook de tekst van het nieuwe vierde lid - nu nog derde lid - worden veranderd. Het huidige tweede lid wordt in dat geval immers vernummerd. Waar nu nog *tweede lid* staat, moet *derde lid* komen te staan.

*Verbetering van een verwijzing naar een element in de Wgbz; **artikel 147 lid 3 Rv nieuw.***

Het derde lid van artikel 147 Rv verwijst slechts eenmaal abusievelijk naar het tweede lid van artikel 3 Wgbz; alleen in de eerste zin. Ten aanzien daarvan is inderdaad verbetering nodig. Niet juist is het voorstel, tweemaal *tweede lid* te vervangen door *derde lid*. De tweede zin van dit artikellid luidt: *De tweede zin van het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.* Hier is bedoeld: de tweede zin van het tweede lid van artikel 147 Rv zelf: *Is het verschuldigde griffierecht, bedoeld in de eerste zin, niet alsnog tijdig voldaan, dan bekrachtigt de rechter het verstekvonnis.* Stellig wordt niet beoogd dat dit verandert.

*Wijziging terminologie, aanpassing aan gewijzigde Wrb; **artikel 276 lid 2 Rv nieuw.***

De afstemming ook van dit artikellid aan de Evaluatiewet ligt voor de hand. Onze kanttekening bij artikel 16 lid 1 onderdeel b Wgbz nieuw moge ook op deze plaats als herhaald worden gezien. Is dit reeds wenselijk met het oog op de consistentie van de bewoordingen van de wet, het artikellid heeft - in verband met wat wij u meteen hierna in overweging geven - ook betekenis voor de redactie van het exploit van betekening van het rekest in scheidingszaken, bedoeld in artikel 816 Rv.

*Afstemming van **artikel 816 Rv** op de Wgbz, in het bijzonder op het daarbij gewijzigde artikel 282a Rv?*

Het ontwerp bevat geen voorstel tot aanpassing van artikel 816 Rv, waar wij dit wel hadden verwacht. De wet verbindt in artikel 282a Rv gevolgen aan niet tijdige betaling van het griffierecht, ook voor de verweerder in een scheidingszaak, die in artikel 816 Rv wordt aangeduid als *de andere echtgenoot*. Het KBvG-model voor de aanzegging bij de betekening van het rekest in een scheidingszaak bevat de volgende paragraaf:

dat de rechter het ingediende verweerschrift niet bij zijn beslissing op het verzoek zal betrekken indien de verweerder het verschuldigde griffierecht niet tijdig heeft voldaan;

Daaraan vooraf gaat de aanzegging van de heffing van een griffierecht voor de indiening van een verweerschrift, de hoogte van het recht en de termijn voor de

voldoening ervan. Daarop volgt de standaardaanzegging ter informatie van de onvermogene.

De functie van dit exploit, dat ook het uiterlijke tijdstip voor de indiening van het verweerschrift vermeldt, is tot op zekere hoogte vergelijkbaar met die van de dagvaarding. De aanzegging lijkt daarom op haar plaats. De grondslag ervoor is evenwel slechts te vinden in de memorie van antwoord; p. 11, midden. Wij geven u in overweging bij de reparatie van de Wgbz ook een voorstel tot wijziging van artikel 816 Rv te doen. Daaraan toe te voegen ware een zin waarvan de strekking is dat het exploit de gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht vermeldt.

*Precisering processuele consequentie niet tijdige betaling griffierecht in cassatie; **artikel 411 lid 1 Rv nieuw.***

De woorden *vervalt zijn recht om in cassatie te komen* waren misschien niet geheel trefzeker gekozen, het voordeel ervan was hun diffuse werking: zowel het verweer, in de zin van bestrijding van het principale beroep in cassatie, als het instellen van incidenteel beroep in cassatie werd er door getroffen. Het incidenteel beroep heeft een zelfstandig karakter, naar onder meer blijkt uit het derde lid van artikel 410 Rv. Afstand van instantie doet het recht om incidenteel beroep in cassatie in te stellen niet vervallen. Weliswaar wordt de verweerder in cassatie, ook de verweerder die slechts incidenteel beroep in cassatie zal instellen, het griffierecht verschuldigd zodra hij in het principaal beroep advocaat stelt, voor het instellen van incidenteel beroep in cassatie wordt geen griffierecht geheven. Zou het de duidelijkheid niet dienen wanneer de wet, nu deze toch preciseert, ook vermeldt dat het recht om incidenteel beroep in cassatie in te stellen vervalt, indien de verweerder het griffierecht niet tijdig heeft voldaan?

Wat zijn de aan te zeggen processuele consequenties in cassatie en in appel?

Het moment benuttend, vragen wij uw aandacht voor de vraag wat de processuele consequenties van de niet tijdige betaling van het griffierecht in cassatie zijn. In zijn arrest van 29 april 2011, LJN BQ2933, volgt de Hoge Raad de Advocaat-Generaal mr. J.L.R.A. Huydecoper in diens conclusie dat deze gevolgen zijn vervat in artikel 411 lid 1 Rv. De AG merkt onder 5 van zijn conclusie op, ... *dat in de cassatiedagvaarding geen verdere beschouwingen aan de gevolgen van het niet betalen van het griffierecht hoeven te worden gewijd.*

De Hoge Raad beval, in navolging van de conclusie van de AG, oproeping van de verweester tegen een nieuwe datum, met herstel van het gebrek waaraan de

cassatiedagvaarding leed. Het gebrek was, dat als consequentie van niet tijdige betaling van het griffierecht slechts verstek was aangezegd, niet tevens het in artikel 411 lid 1 Rv genoemde gevolg. Dat de dagvaarding gebrekkig was en herstel noodzakelijk, is duidelijk. Het stelt ons enigermate gerust dat klaarblijkelijk niet het KBvG-model werd gebruikt. Dit neemt niet weg dat het arrest van de HR tegen de achtergrond van de conclusie van de AG de stellige indruk wekt, dat artikel 411 lid 1 Rv de processuele gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht uitputtend vermeldt. Dit verwondert ons.

Vanzelfsprekend mag niet worden volstaan met de aanzegging van verstekverlening. Terecht ook wijst de AG erop dat artikel 111 lid 2 onder i Rv blijkens artikel 407 lid 2 Rv niet op de cassatiedagvaarding van toepassing is.

Tegelijkertijd geldt dat artikel 418a Rv onder meer de zevende afdeling van de tweede titel van Boek 1 Rv van overeenkomstige toepassing verklaart op de rechtspleging in cassatie. Tot die afdeling behoort artikel 139 Rv in de huidige bewoordingen, met inbegrip van de zinsneden: *... of, indien verschuldigd, het griffierecht niet tijdig voldoet hoewel hem dat bij dagvaarding was aangezegd, (...)* verleent de rechter verstek tegen hem ...

Dit betekent dat een recapitulatie van de in de wet genoemde gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht naar onze mening moet luiden:

- het verstek dat artikel 139 Rv aan die niet tijdige betaling verbindt;
- het vervallen van het recht van de verweerder om in cassatie te komen, dat artikel 411 lid 1 laatste zin Rv in de nu nog geldende bewoordingen daaraan koppelt.

Zo blijft gelden dat het verstek als gevolg van het verzuim advocaat te stellen niet wordt aangezegd, terwijl de laatste zin van artikel 407 lid 2 Rv, die strekt tot aanvulling van het tweede lid van artikel 111 Rv, toch noopt tot aanzegging van het verstek als gevolg van niet tijdige betaling van het griffierecht. Anders gezegd: de verbinding tussen de vormvoorschriften voor de cassatiedagvaarding en artikel 139 Rv, die met artikel 407 lid 2 tweede zin Rv was verbroken, is met de nieuwe derde zin van dit artikellid hersteld, zij het uitsluitend wat betreft het gevolg van niet tijdige betaling van het griffierecht. Op deze wijze is ook de analogie met de regel van artikel 128 lid 6 Rv teruggekeerd.

De kwestie verdient naar onze mening aandacht, niet uitsluitend met het oog de juiste aanzegging bij de dagvaarding in cassatie. Zoals bekend kreeg bij de tweede nota van wijziging niet alleen artikel 407 lid 2 Rv een nieuwe slotzin. Aan artikel 343 Rv, dat de dagvaarding in hoger beroep betreft, werd een gelijklopende laatste zin toegevoegd.

Nu viel reeds op dat de wet de gevolgen van niet tijdige betaling voor de procedure in cassatie verder uitwerkt dan voor het geding in hoger beroep. De wettelijke regeling van de rechtspleging in appel kent immers geen pendant van artikel 411 lid 1 laatste zin Rv. Wel is ook hier het nieuwe artikel 139 Rv van toepassing, nu dankzij artikel 353 Rv.

Zou onze indruk juist zijn, dat de Hoge Raad verstek in cassatie niet ziet als één van de procedurele gevolgen van niet tijdige betaling van het griffierecht, dan weerspiegelt dit in de procedure in hoger beroep. Er is dan geen reden meer, verstek in appel wel te zien als een gevolg van niet tijdige betaling van het griffierecht. Dat zou betekenen dat bij de dagvaarding in hoger beroep in het geheel geen gevolg van dit verzuim hoeft te worden aangezegd. Resteert in het geding in cassatie - naar de huidige letter - het vervallen van het recht om in cassatie te komen, voor de appelprocedure noemt de wet geen daarmee op een lijn te stellen consequentie.

In haar model voor de aanzegging in appel onderscheidenlijk cassatie noemt de KBvG tevens als één der gevolgen van niet tijdige betaling dat het door de verweerder in hoger beroep respectievelijk cassatie gevoerde verweer buiten beschouwing blijft. Wij volgen u daarmee in uw toelichting op het voorstel van wet in de tweede nota van wijziging en de memorie van antwoord. Door ook dit aan te zeggen doet de gerechtsdeurwaarder naar wij menen recht aan zijn voorlichtende taak. Onze eerste zorg is evenwel dat de dagvaarding niet als gevolg van een gebrekkige aanzegging nietig zal zijn. Daartoe telt welke eis de wet aan de aanzegging in appel en in cassatie stelt.

Wij zullen het zeer op prijs stellen indien u in de definitieve memorie van toelichting op de hier aan de orde gestelde vraag wilt ingaan, eventueel wilt overwegen het voorstel voor de Reparatiewet zo te wijzigen dat de wettelijke regeling van de rechtspleging in appel en cassatie uitsluitend geeft omtrent de aanzeggingen die de gerechtsdeurwaarder bij dagvaarding voor het Hof en de Hoge Raad zal doen.

Dit laatste bepaalt ons opnieuw bij de precisering van de processuele consequentie van niet tijdige betaling griffierecht in cassatie, die bij het ontwerp wordt voorgesteld; **artikel 411 lid 1 Rv nieuw**. Zou het niet juister zijn, zowel het gevolg in hoger beroep als dat in cassatie te preciseren? De nu onbrekende symmetrie zou daarmee worden hersteld. De samenvatting die u tijdens de parlementaire behandeling gaf zou leidend kunnen zijn, met dien verstande dat het begrip *verweer* voor meer dan één uitleg vatbaar is. Het kan worden opgevat als slechts betrekking hebbend op de betwisting van het principale beroep. Ruimer begrepen kan het zien op de betwisting van het principale beroep in samenhang met incidenteel beroep of ook op het zelfstandige incidentele beroep. De sleutel tot het incidentele beroep ligt

zowel in appel als in cassatie in de conclusie van antwoord; artikel 339 lid 3 Rv, artikel 410 lid 1 Rv. Dit processtuk is hiermee de drager van het verweer in elke betekenis van het woord. De hindernis die de wetgever wil opwerpen aan de gedaagde die meent te kunnen concluderen, hoewel hij het griffierecht niet tijdig voldeed, lijkt daarom te kunnen worden gerealiseerd door te bepalen dat, indien de verweerder het griffierecht niet tijdig heeft voldaan, zijn conclusie van antwoord buiten beschouwing blijft. De nieuwe slotzin van artikel 411 lid 1 Rv zou die strekking kunnen hebben. Hetzelfde geldt voor een bepaling, toegevoegd aan bijvoorbeeld artikel 347 Rv.

Publicatie

Onze reactie mag openbaar zijn.

Met vriendelijke groet,
Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders
J. Nijenhuis,
lid van het bestuur,
voorzitter van de commissie Wetgeving van de KBvG